GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese:
Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 6. Joui, 15|27 Ianuariu **1881.**

Cu *1 Ianuariu st. v. 1881* s'a inceputu unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI.“

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, a grabi cu inoirea abonamentului.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adressele d-loru *esactu,* aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

☛ **„Gazet'a Transilvaniei“ apare dela 1 Ianuariu 1881 de trei ori pe septemana.**

☛ Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

☛ **„Gazet'a Transilvaniei“ va aparé de aci incolo Marti'a, Joui'a si Sambat'a si se va imparti in Brasiovu la 5 óre sér'a.**

Brasiovu 15/27 Ianuariu.

Principele Bismarck a facutu earasi o trasatura de siacu, care a surprinsu in càtuva lumea politica si diplomatica europénа. Tóte in lume se reducu la unu singuru punctu dela care pornescu, asia si joculu marelui diplomatu dela tiermii riului Spree se reduce la unu singuru motivu: fric'a de resbunarea Françiei republicane.

Cancelariulu germanu folosindu-se de agitatiunile „Italiei irridenta“, dà alarmà prin organulu seu „Norddeutsche allg. Ztg.“ din Berlin in contra republicanismului, care dupa a s'a parere amenintia Europ'a cu revolutiunea sociala.

Ceea-ce se petrece acuma in Itali'a cu privire la miscarea produsa de càtra partid'a Irridentiloru este, dîce organulu berlinesu, unu preludiu alu mari tragedii care va urmá candu Itali'a revolutiunara se va aliá cu „Françi'a gambettista“ si cu Russi'a panslavista, spre a dá navala sub stégulu revolutiunei asupra Austro-Germaniei. Foile prussiane sciu se istorisésca multe. „Irrident'a“, dîcu ele, are de scopu de a organisá bande de voluntari, cari la primavéra se tréca peste fruntariile Tirolului si se incépa unu resbelu de guerilla in contra Austriei.

Scirile aceste alarmante se aducu intr'unu momentu candu diplomatii dela Vien'a sunt fórte nelinistiti pentru unu Meeting ce avea sè se tiena astadi, Joi, in Rom'a de càtra acea partida, care propaga resbelulu contra Austriei cu scopu de a eliberá pe fratii Trientini si Triestini.

Partid'a „Italiei irridente“ inse nu póte avé adi nici decum acea importantia, ce i-o dà organulu bismarckianu. De aceea este mai pre susu de ori-ce indoiéla, cà Bismarck a voitu prin enuntiarile sale se sparie pe Austri'a, la care de unu timpu incóce, adeca de candu cu incercarile comitelui Taaffe spre impacarea natiunalitatiloru, cancelariulu privesce cu óre care neincredere, sciindu fórte bine, cà Cehii, Polonii s. a. déca voru càstigá o influintia decisiva in statu nu voru mai partini alianti'a cu Germani'a.

Pe cei din Vien'a a voitu negresitu se-i sparie Bismarck, candu le-a pusu in perspectiva alianti'a Revolutiunei italiane-francese cu Panslavismulu, o aliantia din cele mai nenatarale, càte se potu cugetá.

Totodata inse cancelariulu germanu a voitu se sparie dinastiele europene din nou cu icón'a Revolutiunei si se le provóce astfeliu indirectu de a luá positiune in contra „Françiei gambettiste“ si a Italiei revolutiunare, care nu mai voiesce sè se alieze a dou'a óra cu Germani'a. La adres'a Italiei a indreptatu amenintiarea cà „celu ce se va atinge de orasiulu dela Adri'a (Triestu) và avé sè se lupte cu mai multe mari poteri deodata..“

Intr'aceea este fórte possibilu cà cei dela Berlin au semtitu apropierea unui periculu realu. „Françi'a gambettista“ nu le mai iese din gandu, ea ii nelinistesce diu'a si nóptea. Ei semtu si o sciu fórte bine cà cu acésta Françia voru avé earasi de lucru mai curêndu séu mai tardiu si de aceea dau alarma din candu in candu, cá se arate lumei cà Germani'a are o aliata puternica in Austri'a si cà nu-i este frica.

„Kelet“ in contra „Gazetei.“

Edarea „Gazetei Transivaniei“ de trei ori pe septemana nu este dupa gustulu pressei maghiare guvernamentale din Clusiu. Acést'a dupa o scurta pausa, a reinceputu cu indoita vigóre ostilitatile in contra nóstra; ea continua vechi'a tactica, denuntiandu-ne de ómeni periculosi statului, pentru cà nu jocamu, dupa cum canta stapanii ei din Budapest'a. Acuma li se pare deja prea mare si libertatea, ce i-o mai lasa pressei romane legea absolutistica austriaca in vigóre; ei ar' dori, cá d-lu Tisza se puna càtu mai in graba botnitia acestei indrasnetie presse, care „abuséza“ de libertatea ei, pentru cà nu adopta principiele terroristiloru maghiari din Clusiu. . .! Acést'a este tendinti'a unui articulu aparutu in „Kelet“ din Clusiu, dela 25 Ianuariu Nr. 19, cu subsemnatur'a: a+b. Punemu sub ochii cetitoriloru acestu articulu, cá se véda, cum cugeta asupra libertatii constitutiunale aceia, cari se lauda prin diuarele straine“, cà sunt cei mai liberali ómeni de pe façi'a pamentului. Eata-'lu:

„Gazet'a Transilvauiei“, diarulu „valachu“ din Brasiovu, care pêna acum a aparutu de doue ori pe septemana, dela anulu nou incóce a inceputu se iésa de trei ori pe septemana totu cu pretiulu celu vechiu. Ce a induplecatu pe editoru la acést'a maranimósa jertfa: si-o póte inchipui orice muritoriu. Romanii din Transilvani'a incuragiati de agitatorii nationalitatiloru de dincolo de Laitha intra insfêrsitu in activitate, voru alege deputati in vér'a anului curentu si voru intrà in dieta. Cu tóte acestea se insiéla toti aceia, cari credu, cà partisanii „Gazetei“ se voru alaturá la vreun'a din partidele ce esistu astadi in dieta. Asia ceva nici prin minte nu le trece. Ce voru face inse? Cine cetesce cu diligintia „Gazet'a“, cá si mine buna-óra, póte se véda, cà partisanii acestui diaru voru se apuce frênele de acolo, de unde le-a apucatu adunarea dela Blasiu din 1848, dér' lea scapatu din mana intr'uuu modu fórte rusinosu (nagy csufosan). „Gazet'a“ trebue se apara de trei ori, spre a fanatisá pe partisanii sei cu ocasiunea alegeriloru, spre a aprinde ur'a contra neamului maghiaru. Face tocmai cá si candu s'ar' pregati pentru fatal'a (végzetes) adunare dela Blasiu. . . !“

„Acést'a este o mare vorba, trebue s'o probamu, ipsa ipsissima vorba: „Romanulu nici pe marginea mormentului nu se póte impacá cu maghiarulu.“ „Amu ajunsu acolo, cà este norocitu omulu acela, care insulta nationalitatile“, in Ungari'a se intielege de sine. „Judele Fagarasianu a devenitu omu periculosu, pentru cà a indrasnitu se-'si bea cafeu'a din filigene (cesco) cu colori nationali, pentru cà a intrebuintiatu hartia de tigarete, pe care se potea vedé chipulu unui dorobantiu din Romani'a. Din caus'a acestoru terribile crime a fostu pedepsitu cu transferarea s'a din Alb'a Juli'a la Satu-mare, unde a muritu de superare si la inmormentarea s'a a luatu parte numai unulu din colegii sei maghiari“. . . Muresianu a scrisu, despre acést'a groznica persecutiune, nisce articuli de fondu trasi de peru (penderitett) de cari, in momentele sale de linisce, ride elu insusi (megmosolyogja). Cum sunt de persecutate colorile romanesci in patri'a nóstra am vediutu essemple chiare eu insumi in anulu trecutu tocmai in Brasiovu. Acolo copii cetatianiloru unguresci de nationalitate romana, cari ambla la scóla, pórta anume chipii (siepci) tivite cu tricolorulu romanescu, fara cá cineva se-si fi redicatu pentru acést'a vreodata vocea. Romanimea din Brasiovu ese la orice ocasiune de serbatóre cu mari steguri romanesci tricolore, fara cá se-o opresca cineva dela acést'a. Am vediutu in scólele medie (secundare) romane gr. orientali din Brasiovu in marime naturala portretulu lui Mihaiu-Vitézulu, adeca a acelui voivodu romanescu, a caruia aducere aminte noi n'avemu nici o causa cá s'o pastramu cu caldura (melengetni) in sinulu nostru si acel'a, care o pastréza, póte cà nu se insufletiesce tocmai pe deplinu pentru viitoriulu patriei maghiare. . . .

„Mi-se scrie din Brasiovu, cà portretulu lui Mihaiu Vitézulu si astadi paradéza (diszeleg) acolo in sal'a gimnasiului, nu-'lu supera niminea, cu tóte cà oricare maghiaru o scie acést'a. Tóte acestea le amu vediutu cu ochii mei in Brasiovu si cu tóte acestea tocmai de acolo scrie „Gazet'a“, cà Romanii sunt paria, cà ei sunt persecutati in Ungari'a. Binevoiésca d-lu dela „Gazet'a“ se intrebe pe Rosetti, ce ar' dice, déca ar' esiste in Moldov'a o scóla secundara rom. catol. si déca s'ar' tiené in ea portretele regiloru maghiari Ludovicu celu mare, Mateiu etc. . . . !

„In adeveru, déca tonulu acel'a, cu care tractéza „Gazet'a“ pe natiunea maghiara aci in Ungari'a, nu este altceva, este de siguru o strigatóre dovada despre aceea, cà nationalitatile potu in buna pace se abaseze de avantagele pressei libere (a szabad sajtó előnyeit ki birják zsákmányolni).

Cetésca oricine articulii „Solidaritate“, aparuti in Nrii 84, 100, 101, 102, 103 etc., din anulu trecutu si se va convinge despre veracitatea assertiuniloru mele. Cu tóte cà recunósce, cà dupa 1849 Romanii au fostu tractati intocmai cá Maghiarii rebeli contra tronului, totusi voesce se conduca nai'a in portulu, in care voieau s'o conduca la Blasiu in 1848. Cum fantaséza „Gazet'a“, cea cu imaginatiunea fierbinte, despre nai'a romana impodobita cu o mandra alegoria! Aceea n'a fostu naie, on. „Gazet'a“, ci tunu de lemnu legatu cu cercuri de feru, care pe de-o parte a mutilatu si sdrobitu atàtea femei si copii neinarmati, éra pe de alt'a parte s'a spartu, pe candu incarcatorii sei nici nu visau, si i-a imprastiatu pe toti in lume, pe care in càtrau. Laurianu, Barnutiu, Papiu si multi altii ajunsera sub glii straine (idegen hantok alá kerültek) dér' mai inainte au mancatu multa vrema pane straina. Unu asemenea tunu de lemnu este intregulu rationamentu alu „Gazetei“, candu publicà, cà punctele dela Blasiu afara de stergerea iobagiei nu sunt duse inca in indeplinire. Asiadér' iobagi'a a fostu stérsa la Blasiu! Voi descendenti ai fostiloru iobagi maghiari si sasi. mergeti pe campulu libertatii (?) dela Blasiu si ingenunchiati inaintea monumentului lui Papiu et consortes; pentrucà ei au ruptu de pe manile parintiloru vostri lantiurile de sute de ani ale iobagiei; pe urma ajutati „Gazetei se duca in deplinire si celelalte puncte . . . se conduca nai'a romana la limanulu pacii! Acést'a o póte face numai „Gazet'a“ pentru aceea va aparé ea de trei ori pe septemana. Quid sit futurum si creant liberos . . .“ si a. s. a.

Articlulu se incheie cu urmatórea observare aina:

„. . . Afara de matrozi inse mai sunt de lipsa multe alte lucruri pentru o naia, voiu se dicu, cà astadi nu mai este de ajunsu tunulu de lemnu, pentru cà acest'a de regula a sdrobitu in cele din urma si pe incàrcatorii sei. „Gazet'a“ este destulu de istetia, cá màne va procurá ea totu ce trebue. Déca vomu trai, vomu vedé . . . .“

Càta reintia vorbesce din acestu articulu! Asia nu a potutu scrie niciodatá unu omu nepreocupatu si iubitoriu de adeveru; asia nu vorbesce unu omu, care respecta principiulu libertatii si façia de contrarii sei politici; articlulu de mai susu a pututu se iésa numai d'in pén'a unuia din acei mici tirani ai Erei absolutismului parlamentariu ungurescu, cari cauta a-si castigá merite pentru patria si a se noroci prin aceea, cà denuntia pe conlocuitorii loru de alta natiunalitate, pentru cà au si ei o anima, unu semtiu de datoria càtra natiunalitatea, care i-a nutritu la peptulu ei. Este tristulu cantecu alu cucuveicei absolutismului ungurescu, care resuna din articlulu de mai susu alu lui „Kelet“.

Auditi! Terroristulu dela „Kelet“ sustiene, cà „Gazet'a“ de aceea apare acuma de trei ori, cá se fanatiseze pe Romani la ura in contra Maghiariloru. Elu singuru recunósce in reau'a s'a consciintia, cà a dîsu unu mare cuventu. Si cu ce voiesce elu se dovedésca infam'a s'a asertiune? Prin aceea, cà scóte càteva cuvinte fara necsu din corespondintiele si articulii nostri, falsificandu sensulu loru. Candu amu scrisu noi unu singuru rêndu, prin care se documentamu vreo ura fanatica in contra natiunei maghiare? Judece tribunalulu opiniunei publice. Nu numai odata insesi foile maghiare s'au esprimatu in modu recunoscêtoriu asupra tonului cumpetatu, celu pastréza foi'a nóstra. Ei bine! corespondentulu nostru din Satu-Mare constata cu durere ur'a neimpacabila, ce au documentat'o Maghiarii din acelu orasiu façia de unu functiunariu, colegu alu loru cu semtieminte leale romanesci, absentandu chiaru si dela inmormentarea lui, — si terroristulu dela „Kelet“ vine si ne imputa din caus'a acést'a, cà noi insine amu voi se atîtiamu ur'a in contra Maghiariloru!

Dér' ce se ne mai si miramu, ómenii fortiei brute nu voru suferi niciodata adeverulu; omulu, candu e beatu, considera pe toti ceilalti de beti; cei ce sunt imbetati de nenorocitulu fanatismu de rassa, credu cà si craniulu altor'a este facutu totu dupa constructi'a aceea, cá alu loru.

Articulii nostri „Solidaritate“ l'au mahnitu multu pe miculu tiranu dela „Kelet“. Si de ce? Contienu óre acei articuli ceva vatamatoriu pentru natiunea maghiara? Nicidecum, dér' ei provóca pe Romani la Solidaritate si de acést'a solidaritate se temu domnii dela „Kelet“; ei nu potu dori se ne véda solidari aparandu-ne cu demnitate interessele natiunalitatii nóstre asuprite, ci ceea ce voru ei este, se ne véda numai slugi plecate ale ocàrmuitoriloru, se ne véda, cà sarutamu regulatu vérg'a, cu care ne tractéza.

D-nulu dela „Kelet“ s'a servitu de ocasiune si schimosindu articlulu nostru din Nr. 1 a. c., privitoriu la tractarea ce-o intimpina functiunarii, n'a potutu se nu se acatie puçinu si de chipiurile nevinovate ale scolariloru dela scólele medie romane din Brasiovu si se nu faca o mica denuntiare asupra unui tablou istoricu din sal'a cea mare a gimnasiului. Vedeti, esclama „Kelet“, chipulu lui Mihaiu Vitézu si astadi inca este acàtiatu in sal'a gimnasiului si nimenea nu se léga de elu! Prin ce vrea se ne dovedésca „Kelet“, cà Maghiarii sunt toleranti façia de noi si cà noi nu suntemu paria in acestu statu! Prin aceea, cà se toleréza unu chipu, ce representa pe unu principe, care a traitu inainte cu trei sute de ani si care a fost unu aliatu alu dinastiei, astadi domnitóre; unu chipu cusutu in colori cu multa arta de-o domnisióra romana din Clusiu si dàruitu acum douedieci de ani gimnasiului de aci? Ce seracia de argumente, déca trebuie se luati refugiu la asemeni fleacuri!

Déca ve supera la ochi si asemeni tablouri din istori'a seculiloru trecuti; déca si aceste amenintia temeli'a statului maghiaru: apoi ce se dîca Monarchulu nostru, candu vede, cà se glorifica prin tablouri, prin statue, prin deputatiuni continue si daruri de totu feliulu, unu Kossuth, care traiesce inca si este unu contrariu declaratu alu dinastiei Habsburgice? Ori-cà dinasti'a nu este si ea o temelia a statului?

Amu fi trecutu cu vederea espectorarile din „Kelet“, déca scopulu loru nu ar' fi fost de a denuntiá press'a romana din tiéra, de a lovi in libertatea pressei, càta o mai avemu astadi. Nu s'a ganditu „Kelet“ la consecintiele, ce le-ar poté avé pentru Maghiari sugrumarea pressei? Nu s'a ganditu, cà si d-lu Tisza este unu muritoriu si cà póte veni lesne la càrm'a Ungariei unu guvernu, care sè se folosésca de-o asemenea mesura chiaru in contra Magniariloru? Nu lu sparie si pe elu canteculu cucuveicei absolutistice?

Cronic'a evenimenteloru politice.

Insemnatulu numeru de ómeni politici, cari au luatu parte la conferinti'a generala a partidei stangei estreme maghiare, tienuta sub presiedinti'a d-lui Mocsary, in Pest'a la 22 si 23 Ianuariu, este proba evidenta, cà acést'a partida a càstigatu multu terenu in timpii din urma. Unele din diarele conservatóre maghiare cochetéza pe façia cu stang'a estrema. Intre acestea loculu primu 'lu iea „Pesti Naplo“, organulu de odinióra alu lui Deák. Eáca in adeveru, ce scria acestu betranu diariu ungurescu (in Nr. 22 din 23 Ian.): „Recunóscemu, cà potu obveni astufeliu de evenimente esterióre, cum e buna óra intrarea Austriei in confederatiunea germana; séu schimbari politice interne in Austri'a, precum e introducerea federalismului séu reintorcerea la absolutismu . . .; in casulu acest'a Ungariei nu i-ar' remané nimicu altuceva de facutu, pentru a-'si mantiené intacta independenti'a s'a cá statu si individualitatea s'a cá rassa, decàtu se proclame uniunea personale. Cá Ungari'a se-se contopésca cu Austri'a séu cu vre-unu altu statu, acest'a este lucru impossibilu; ceeace este inse cu putintia este: sè se separeze: „Hungari'a regnum independens. Dupacum se vede din aceste cateva rinduri „P. N“ promite stangei estreme puterniculu seu concursu la restaurarea independentiei politice a Ungariei numai sub reserv'a obvenirei unoru evenimente politice anumite.

Ce se atinge de restauratiunea independentiei economice a Ungariei, „Pesti Napló“ este gat'a a da concursulu seu Kossuthianiloru fara nici o conditiune. Deja Szécheny dicea, cà independenti'á economica trebue se precéda pe cea politica. Ceea ce doresce natiunea cu cea mai mare caldura, este emancipatiunea economica si financiara a Ungariei de sub Austri'a; pentru cà din causa, cà n'o avemu pe acést'a, suntemu cu totii cersitori. Acést'a este caus'a, ca statulu maghiaru are necontenitu deficitu si ca Austri'a are preponderantia in tóte cestiunile politice. Comunitatea economica si dependenti'a financiara sunt causele neintreruptei immigratiuni germane si ale germanisatiunii. Independenti'a economica este prin urmare cestiunea de capetenia. In acést'a privintia ambele nuantie ale opositiunei au multe puncte de atingere. Opositiunea moderata este in mare parte partisana a teritoriului vamalu independentu si preste totu este cea mai caldurósa amica a independentiei economice. Toti aceia, cari nu mai voiescu sè se platésca darile nóstre Austriei, cari voru o industria maghiara, cari dorescu o representatiune separata a comerciului ungurescu séu consulate unguresci in strainatate, cari nu gasescu actele bancei tocmai perfecte si suficiente, toti acestia voru se elupte o administratiune de sine statatória si independenti'a economica de sub Austri'a.“ . . . .

Se scrie din Vien'a, cà Nisici delegatulu Serbiei a sositu acolo cu „noue instructiuni detaliate“ pentru a reincepe negotiamentulu pentru incheiarea unui tractatu de comerciu. Prin acésta impregiurare sperantiele, cà pertractarile voru fi cu sporiu, firesce n'au crescutu de locu, de órace o dispositiune adausa in urma la tractatulu de comerciu anglo-serbescu si tienuta secretu pên'aci constitue o importanta pedeca pentru bun'a reusita a acestoru pertractari. Conformu acestei dispositiuni, acele avantagie comerciali speciale, cari au fostu acordate de Serbi'a stateloru vecine, in ceea ce privesce comerciulu localu intre tienuturile d'impregiurulu granitieloru séu cari voru fi acordate in viitoriu astfeliu, precum se afla stipulate in articulii II si VIII ai tractatului de comerciu incheiatu intre Angli'a si Serbi'a, voru poté fi aplicate numai la astfeliu de inlesniri cá acelea, cari au fostu acordate de Itali'a si de Romani'a in tractatele incheiate cu Austro-Ungari'a“. . . . Angli'a a sciutu, cum se lege mànile Serbiei in propriulu seu avantagiu, càndu in Vien'a si Pest'a se scriea si vorbiea atàtu de multu despre sfer'a de interese austro-ungare, in care avea se fia incopciatu si principatulu serbescu.

Grecii continua a aratá o incredere mare in succesulu loru finalu, care inse nu stà de locu in raportu nici cu situatiunea generala a Europei nici cu sentimentele, ce le nutrescu pentru ei chiaru puterile amice loru. Spre a documentá bellicósele sale dispositiuni urbi et orbi ministeriulu Comunduros a respanditu in lume cele mai surprindietóre sciri. Intre altele se comunicà din Aten'a scirea, cà mai multi Elini avuti s'aru fi hotaritu se inarmeze unu corpu de 10 mii voluntari, cu cari se desbarce apoi in Smyrn'a, se declare dinasti'a lui Osmanu, cá cadiuta de pe tronulu Califiloru si se proclame o noua dinastia cu Midhat pasi'a, cá celu dantaiu sultanu. Nuvelistii din Aten'a sciu se spuna cu o mare siguarantia, cà Sultanulu este fórte ingrigiatu pentru viitoriulu tronului seu si cà guvernulu seu se afla in cea mai completa lipsa de tóte cele trebuintióse pentru purtarea unui resboui. Osman-pasi'a ar' fi declaratu sultanului, cà starea armatei este fórte deplorabile si cà flot'a turcésca este cu totulu impropria pentru trebuintiele unui resbelu. Pre càtu de desperata se descrie situatiunea in Constantinopolu, pe atàtu de brilianta se numesce cea din Aten'a. Respandirea unoru asemenea sciri nu póte fi decàtu ridicula!

In Franci'a parlamentulu si a inceputu sessiunea s'a ordinaria, care va fi cea din urma a actualei camere. Vechii presiedinti Gambetta si Leon Say au fostu realesi cu insemnate majoritati. Ocupandu fotoliulu de presiedinte, ambii alesi constata marea prosperitate, in care se afla tiér'a, gratia bunei administratiuni de care se bucura, si marele progresu ce 'lu facu pe dî ce merge ideile republicane. . . Cea mai eclatanta dovéda despre acést'a este impregiurarea, cà unulu din cei mai vediuti membrii ai partidului bonapartistu, d-lu Dugné de la Faucaunerie, fostu multu timpu directoru politicu alu principalului organu bonapartistu „L'Ordre“, a trecutu la partidulu republicanu; la alegerea presiedintelui a votatu pentru d-lu Gambetta. Pentru a-'si regulá situatiunea façia de alegatorii sei si-a datu demissiunea de deputatu spre a se presentá de nou inaintea loru, cá candidatu republicanu.

Din Angli'a se scrie, cà d-lu Gladstone va fi redicatu la demnitatea de Peer sub numele de Carl of Hawarden.

Videant consules!

Budapest'a 11 Ianuariu 1880.

(Urmare si fine.)

Abstragêndu dela aceea, cà cultur'a redica pretiulu puterei de lucru a cetatianiloru, prin urmare chiar' numai din acestu puntu de vedere cultur'a generala este de celu mai mare pretiu pentru statu, abstragundu dela aceasta, observu, cà numai cultur'a aduce cu sine, cá fiacare cetatianu nu numai se 'si pretiuiésca drepturile sále cá cetatianu alu unui statu constitutiunalu, dér' se fia si consciu de datorintiele sale càtra státu; numai cultur'a face d'in fiacare cetatianu unu patriotu jertfitoriu, unu invapaiatu si capace luptatoriu pentru drepturile sale si pentru patri'a sa, mai cu seama in diu'a de astadi, candu victori'a nu depinde numai dela sciinti'a si inteliginti'a conducêtoriloru, ci in mare mesura si dela cultur'a gregariloru

Din aceste considerante ar' urmá de sine, cà fiacare statu, care tîne contu de interesele sale vitale, de esistinti'a s'a se ingrigésce spre a generalisá cultur'a intre poporu. Dér' la noi aceast'a nu numai nu se intempla, dér' se spune in parlamentu, cà preponderanti'a elementului maghiaru in aceast'a tiera s'ar basá pe cultur'a superiora a acestui elementu, prin urmare directiunea este data, cà numai cultur'a acestui elementu trebue promovata din partea statului Si intr'adeveru aceast'a directiune se practiseaza in totu intielesulu cuventului.

Institute de invetiamentu se infiintiéza si se subventionéza din partea statutului numai pentru maghiari si limb'a maghiara. Nemaghiarii nu numai cà nu sunt ajutati in cultur'a loru dér' chiar' sunt impedecati, cassandulise sub deosebite pretecste institutele de invetiamentu. Nu ne este cunoscutu, cá unu singuru institutu de invetiamentu pentru Romani se fia subventionatu din partea statului. Tóta sarcin'a, cultur'a peporului nostru, este lasata pe umerii acestui poporu lipsitu de avere.

Statulu casséza scólele nóstre confessionale, cá necorespundietóre legiloru, fara cá in loculu loru sè se creeze scóle comunale séu de statu cu limb'a de propunere romana, dupacum pretindu legile tierei. Esistu astadi tienuturi intregi locuite de Romani, unde scólele poporale lipsescu cu totulu. Amu poté constata cu statistic'a 'n mana, cà confessiunile romanesci astadi posedu mai puçine scoli poporale decàtu sub absolutismu si cà prin urmare Romanii in er'a constitutionala in locu se progreseze in cultura in multe locuri au regresatu.

Abstragêndu dela pecatulu, ce se comite prin aceasta procedere in contr'a umanitatiei si a culturei omenesci, urmarile acestei neglegeri a culturei nationalitatiloru nemaghiare din partea statului suntu funeste pentru statu insusi. Cum se va poté pretinde, cá cineva se apere drepturile parlamentari, ale càroru insemnatate nu o póte judecá si a caroru beneficii nu lea gustatu?

Cum va iubi unu omu fara cultura patri'a s'a, déca elu dela aceasta n'a avutu altu beneficiu, decàtu se-si pórte sarcinele?

Se nu ne insielamu dér', in tóta lumea poporulu necultu va fi indiferentu càtra drepturile tierei si càtra tiéra insusi; in acestu indiferentismu zace celu mai mare periculu pentru statu, cu deosebire atunci, càndu cei indiferinti facu majoritatea populatiunei. Cetatianii neculti nu au nici vointi'a (? Red.) nici capacitatea de a'si aperá tiér'a loru. Asia dér' negligerea culturei la nationalitatile nemaghiare, va se dica, la majoritatea populatiunei Ungariei, pre lenga alte urmari rele, pericliteza chiar' esistinti'a statului.

Din cele premerse se póte deduce cá consecintia logica, cà politic'a interna de astadi in statulu nostru poliglotu, adeca intocmirea vointiei intregului prin vointi a unei minoritati in statu, adeca prin vointi'a elementului maghiaru si in consecintia cu acésta practisarea neegalei indreptatiri façia de majoritatea nemaghiara a populatiunei nu numai cà impedeca consolidarea vietiei nóstre parlamentare si economice, dér' in ultimele ei consecintie chiar' nimicesce parlamentarismulu, aduce ruinulu economicu alu statului si pune in periculu chiar' esistinti'a lui.

Façia de acésta stare de lucruri intréba cineva cu dreptu cuventu, cà óre concetatianii nostri maghiari nu vedu periculele, ce resulta din politic'a interna, ce se practiséza astadi sub aplausulu tuturoru maghiariloru in statulu nostru? — Ba o vedu, dér' ei astadi traiescu in ilusiuni. Si ei voiescu se delature reulu, inse pe alta cale perversa.

Ei dîcu, fiacare maghiaru séu fiacare omu, care se face maghiaru, este egalu indreptatîtu, prin urmare se sbatemu, cá se facemu pe toti locuitorii Ungariei maghiari, atunci vointi'a minoritatiei maghiare de astadi de sine devine vointi'a majoritatiei, ba chiar' a intregului, atunci egal'a indreptatire a cetatianiloru este productulu naturalu alu maghiarisarei.

Déca aceasta speculatia ar' fi practicabila ar' avé óresi-care indreptatire, celu putînu din puntu de vedere maghiaru; dér' nu este asia, sperantia de a maghiarisá pe cetatianii nemaghiari pe calea politicei interne, adeca cu forti'a, este si remane o utopia, ba mai multu, o ilusiune periculósa pentru maghiari insisi.

Istori'a lumei ne invatia, cà assimilarea mai multoru popóre de limbi deosebite nu este cestiune de fortia, ci cestiune de cultura, si nu este productulu càtorva decenii, ci productulu seculeloru.

Este dér' consultu astadi, candu evenemintele cele mari, cari schimba relatiunile omenesci, vinu cu intîmea, ce caracteriséza secululu nostru, este consultu dicemu astadi de a ingreuná, ba chiar' a impedecá ori-ce consolidare interna a statului nostru si ai pune chiar' esistinti'a in periculu continu séu pentru secli, adeca, pêna atunci, pêna ce se va realisá magiarisarea séu, dupa cum 'i mai dîcu unificarea nationala?

Nu este indoiél'a, cà dupa constelatiunea europeana de astadi statulu ungaru va fi espusu mai curendu séu mai tardiu la tentatiuni periculóse. Este consultu, cá aceste tentatiuni se ne afle neconsolidati in laintru, ba chiar' in lupta de esistintia unii fatia de altii?

Déca a fostu candu-va necesitate de consolidare interna in statulu ungaru: credemu, cà acum este timpulu supremu.

Bas'a acestei consolidari in statulu nostru poliglotu nu póte fi decàtu egal'a indreptatire; numai egal'a indreptatire póte fi chitulu, care se lege si se concentreze interesele tutu oru natiunalitatiloru din aceast'a patria intr'unu singuru interesu, adecá in interesulu de egala libertate pentru toti cetatianii statului ungurescu fara deosebire de limba si confessiune.

Videant consules! S.

Retiparirea cartiloru bisericesci romane.

Raportulu

privitoriu la revisuirea si editarea càrtiloru bisericesci, presentatu comissiunei santului Sinodu de prea santitulu Melchisedecu, Episcopulu de Romanu, in sessiunea de tómna a anului 1880.

(Urmare.)

Romanii, spre a'si face scrierea si cartea propria limbei loru, au adoptatu la ei alfabetulu bisantino-bulgaru, cu carele erau obicinuiti de veacuri, modificandu-'lu si adaugendu-'lu cu timpulu dupa gustulu si trebuinti'a loru. Mai antaiu au formatu doue semne, cari nu se gaseau in alfabetulu adoptatu, dér' pre cari le reclamá limb'a si pronunti'a romana. Aceste semne erau : ъ, si ѫ. Apoi cu timpulu au lepadatu multe din semnele alfabetului numitu cirilicu, fiindcà limb'a nóstra nu avea trebuinti'a de densele, precum sunt : ъ, в, ѣ, с, оу. In dîlele nóstre acestu alfabetu s'a simplificatu inca mai multu, aruncandu-se din ele cá prisoselnice si alte semne, precum : п, z, щ у, σ. asia, in càtu in alfabetulu modificatu au remasu numai semnele acele neaperatu cerute de firea si de pronunti'a limbei romane. Acestu alfabetu astfelu modificatu a devenitu celu mai propriu limbei nóstre, si representa unu fenomenu raru, déca nu unicu, in limbistica, de-a puté scrie limb'a asia intocmai cum ea se vorbesce. Elu este icón'a fidela a limbei nóstre si celu mai propriu pentru a pastrá pronunti'a ei nealterata pentru generatiunile viitóre; prin elu limb'a se invetia usioru si ortografi'a este simpla si scutita de greutati; prin urmare fórte accesibila pentru tote starile societatii, càtu de puçinu culte; organulu celu mai nimeritu pentru pastrarea unitatii limbei nationale la toti Romanii, si prin urmare celu mai potrivitu pentru destinati'a càrtii bisericesci. Alfabetulu acesta asiadér' nu este o productiune barbara, precum multora din nesciintia le vine a crede. Elu are aceeasi nobila origine, cá si alfabetulu latinu, deosebirea este numai, cà acestu din urma s'a modificatu si formatu dupa gustulu popóreloru europene apusene, latine si germane: eara celu dintaiu dupa gustulu popóreloru europene resaritene grece, si romane. Elu este o achisitiune stramosiésca, prelucratu de strabunii nostri si lasatu noue in clironomia, cá o mostenire a zelului loru pentru cultura, innobilarea, pastrarea si respandirea limbei nationale romane. Prin acestu alfabetu ei ne-au predatu ideile, invetiaturile si povatiuirile loru, credinti'a si nadejdea loru in viitorulu tierei si a natiunei loru. Trebue dér', cá noi se avemu dragoste si stima càtra acestu alfabetu, carele ne-a pastratu, dupa ce ne-a format'o, cartea nóstra stramosiésca, bas'a cartii moderne.

Se vedemu acumu, déca alfabetulu latinu, cu carele noi astadi ne servimu in scriere si in tipariu, posede aceste calitati eminente, de-a fi incon'a fidela a limbei nóstre, si déca adoptarea lui in càrtile bisericesci ne-ar' aduce unu bine mai mare séu vre-unu folosu practicu mai mare de càtu alfabetulu, cu carele Biseric'a se servesce de secule pêna astadi.

Mai antaiu alfabetulu latinu nu are in de ajunsu semne pentru esprimarea tuturoru suneteloru, ce compunu vorbirea romanésca; nu are semne proprii pentru sunetele : ц. џ, ч, ж, ѫ, ъ, si σ. De aici o mare confusie si neunire intre literati asupra modului de-a scrie limb'a romana cu literele latine, si felurite moduri de-a puté inlocui lips'a acestoru semne. — Numai intre literati avemu pêna acum trei mai principale sisteme de scrisu romanesce, ne mai pomenindu de cei ne-literati, cari scriu fiacarele cum ilu duce capulu si instinctulu la transcrierea alfabetului cirilicu cu celu latinescu. Dintre literati unii sunt etimologisti, cari pretindu, cà trebue a scrie cuvintele cu literile, cu cari sunt scrise in cuvintele originale latine, lasandu cetitorului pronuntia dupa placu. Altii se numescu fonetisti, cari voru se scrie limb'a asia cum se pronuntia, adaugendu óre cari semne, cari se inlocuiésca lipsele alfabetului latinu. Altii in fine se potu numi fusionisti, cari tindu a impacá sistemele precedente, adoptandu càte o parte din ambele sisteme, spre a conservá dupa putintia si etimologia latina si pronunti'a romana. De aici in ortografi'a nóstra moderna domnesce o mare anarchia Chiaru in Romani'a nóstra nu se póte veni inca la o unitate de ortografia. In Ardealu, Banatu si Ungari'a predomina etimologismulu absolutu, esitu din scól'a dlui Cipariu; in Bucovin'a predomina o alta sistema ortografica si limbistica cu curiositatile inventate de reposatulu profesoru de literatura romana, Arone Pumnulu. Chiaru fost'a Societate academica romana din Bucuresci, pentru productiunile sale literare, a trebuitu, prin majoritatea voturiloru, se 'si stabilésca o norma de ortografia, care a fost cea etimologista. Fiindu-cà acea sistema nu a pututu prinde radecini in Romani'a si s'a vediutu absurditatea ei cu curgerea timpului, Academi'a actuala o-a parasitu, si in sessiunea trecuta a admisu in principiu sistem'a de fusiune, totu prin majoritatea voturiloru si totu provisoriu, pêna ce practic'a va dovedi déca ea prinde séu nu radecini in tiéra. Din acést'a confusiune si desbinare a literatiloru urméza, cà acelesi cuvinte si sunete se scriu in o multime de feluri, d. e. pentru sunetele â si ѫ se intrebuintiéza pe rêndu tóte vocalele latine a, e, i, o, u, punendu-le deasupra càte unu accentu gravu ori semnulu scurtarii. Liter'a c tiene loculu si de к si de ч cirilicu. Liter'a щ se scrie de unii cu st, de altii cu sc; d. e. in dicerea крештинъ unii scriu crestin, séu chrestin altii crescin séu chrescin. Eata unu cuventu scrisu in patru chipuri. Chiaru numele lui χριστος unii 'lu scriu Hristosu, altii Christosu, altii in fine Hristu, seu Christu. Pentru liter'a ц, unii intrebuintiéza ţ, altii ti, uneori ç; ba inca in unele casuri se gasesce si tz. Si alte confusii de desbinari asupra modului scrierei celoru mai multe diceri. Speramu inse, cà timpulu va stabili unu modu unitariu in ortografi'a nóstra cea cu alfabetulu latinu. Pêna atunci cetirea si invetiarea càrtei nostre a devenitu fórte grea, si afara de scóla pentru poporu si pentru betranime, cartea nóstra moderna este neacesibila.

(Va urmá.)

Diverse.

(Conscripti'a poporului.) Numerulu poporatiunei orasiului Brasiovu a fost la 31 Decembre 1880, fara militarii din casarme si din spitalurile militare, de 29,716 si adeca 13,702 de secsulu barbatescu si 16,014 de secsulu femeescu. Nu s'a spusu inca numerulu dupa nationalitate. — In Bistriti'a traiescu 8030 suflete, intre cari 5085 Germani (la cari s'au adausu si cei 385 Evrei): 2097 Romani; 542 Unguri; 182 Tigani; 90 Slavi; 26 Armeni si 8 de diferite alte natiunalitati. — Orasiulu secuiescu Sepsi-Szt.-György are 5382 locuitori, intre cari 2712 de secsu barbatescu, si 2670 de secsu femeninu. — Sibiiulu are cu totulu 19,889 locuitori. — Poporatiunea civila a orasiului Alb'a-Iulia este de 7342 suflete. — In Blasiu s'au constatatu cu totulu 1650 locuitori. — Poporatiunea Aradului numera actualmente 35,691 suflete, afara de militia.

[Partidele republicane in Françi'a.] Diarulu „La France" publicà urmatórea statistica despre diversele fractiuni ale partidei republicane: Republicanii progresisti numiti si oportunisti. Acestia sunt partisanii d-lui Gambetta. Monitorialu loru oficialu este „La Republique francaise." Credeulu loru politicu: Progresulu incetu dér' siguru. — Republicanii conservatori. Acestia in parlamentu recunoscu de capí pe Domnii Dufaure fostu ministru presiedinte si Ribot unulu dintre cei mai distinsi juristi de astadi ai Franciei. — Republicanii radicali, totu progresisti, sunt inse ceva mái puçinu oportunisti de càtu partisanii d-lui Gambetta. Urmarescu aprope aceleasi scopuri. Diferinti'a este, cà voiescu unu progresu mai rapede si mai puçinu scrupulosu, in ceea ce se atinge de prejudiciele timpiloru trecuti. Cà capu alu loru pote trece in camera doctorulu Clémenceau. Republicanii intransigenti, alu caroru profetu este faimosulu Rochefort, directorulu diarului „L'Intransigeant." Acestia in lips'a unui programu politicu bine definitu nu paru a urmari altu scopu, de càtu resturnarea d-lui Gambetta si a partisaniloru lui. — Republicanii comunalisti. Dupa vederile acestora intrég'a politica interna a poporului francesu trebue sè-se resumeze in devoltarea autononomiei comunale. Ei urmarescu transformarea statului centralisticu de astadi intr'o federatiune de comune autonome si suverane. — Revolutionarii anarchisti. Acestia nu sciu tocmai bine, ce voiescu si acést'a este totu ce esiste astadi. — Republicanii colectivisti. Se numescu astufeliu aceia, cari urmarescu deslegarea problemei sociale pe cale politica. Este sect'a socialista, care pare a avé cei mai multi aderenti in Françi'a. — Republicanii positivisti. Capulu loru este doctorulu Semerie. Ei urmarescu stabilirea suprematiei politice a comuneloru urbane asupr'a comuneloru rurale. Si in fine — Partisanii claseloru altcum numitu si partidulu uvrier (lucratoriloru). Acestia nu admitu, cà unu burgesu (bourgeois), chiaru déca ar' fi suferitu elu in Numea pentru caus'a revolutionaria, póte se represente cum se cuvine interesele uvrieriloru proletari nici in parlamentu nici in consiliile municipali.

[Congresulu pressei.] D. ministru de externe romanu Boerescu a comunicatu ministerului de interne raportulu urmatoru, ce d. Mitilineu, ministru residentu la Braxelles, i-a adresatu la 28 Iuliu 1880: „Domnule ministru! Amu onóre a aduce la cunoscinti'a d-v. cà, Vinerea trecuta, membrii comissiunei executive a prêsei belgiane s'au intrunitu la ministerulu de interne cu redactorii diareloru principale din Belgi'a, si cu delegatii presei straine, pentru a discutá asupra unei propuneri facute de d. Galanga, redactoru alu diarului „Times", de a se convoca la Bruxelles unu mare Congresu alu pressei. Dupa ce s'au discutatu avantagiile, cari trebue se resulte de aci, pentru missiunea presei in generalu si pentru intinderea legaturiloru de fraternitate intre diaristii diferiteloru tieri, adunarea a decisu in principiu, cá unu congresu alu presei sè se convóce la Bruxelles, in cursulu anului viitoru. Me credu datoru a atrage tóta atentiunea dv., d-le ministru, asupra acestui congresu viitoru. Póte cà veti crede, cá si mine, cà este oportunu, cá diarele din Romani'a se fia represintate asemenea in sinulu acestei intruniri, unde, negresitu ómenii competinti voru discutá asupra unoru cestiuni de cea mai mare importantia pentru tierile, cari posedu libertatea absoluta a presei. Influenti'a din ce in ce mai mare ce pres'a, acésta a patr'a putere, cum s'a disu cu dreptu cuventu, exercita in Statele, cari se bucura de institutiuni liberale, si rolulu ce ea jóca in relatiunile internationale, 'mi da dreptulu a crede, cà pres'a nóstra nu va perde acést'a ocasiune fara a se pune in raporturi directe cu membrii cei mai autorisati si mai luminati ai pressei occidentale; tiér'a nóstra nu póte de càtu se castige prin asemenea raporturi de confraternitate si prin schimbarile de idei, cari neaperatu se voru urmá la congresu. Binevoiti a primi s. a. M. Mitilineu." —

(Populatiunea institutului de nebuni din Sibiiu) se compune dupa conscriptiunea din urma din 202 persóne de genulu masculinu si 172, de genulu femeninu, laolalta din 374 de persóne. Din acestu numeru cadu pe institutulu sanitariu propriu disu 331 de persóne, dintre care 94 sunt functionari ai institutului; ér' 237 sunt bolnavi. Intre acesti din urma se afla 138 de barbati si 99 de femei. Dupa nationalitate sunt 97 Maghiari, 71 Romani, 64 Nemti, 3 Boemi, 1 Serbu si unu slavonu. Dupa religiune sunt 50 rom.-catolici, 46 gr.-orientali, 41 evangelici luterani, 38 reformati, 33 gr. catolici si 13 de rel. mosaica. Despre càtiva bolnavi nu s'a pututu afla, de ce religiune se tienu, de asemenea s'a stabilitu, desi nu cu tóta acurateti'a, cà in institutu se afla 124 de neinsurati, 73 insurati 35 de veduvi si 7 divortiati. Intre cei 138 de barbati bolnavi se afla: 11 functionari, 4 militari, 4 economi si 4 cismari, 3 profesori, 3 comersanti, 2 teologi, 2 tiesatori, 2 zidari, 2 croitori, 2 làcatari si 2 pastori, in fine 1 càrciumariu, 1 curelariu, 1 cojocariu, 1 màturariu, 1 ferariu, 1 preotu, 1 macelariu, 1 palarieriu, 1 medicu, 1 pielariu, 1 olariu, 1 farmacistu si 1 ingineru. . .

(Fruntariele Bucovinei) s'au deschisu in fine pentru intrarea de vite si produse brute de ale loru din urmatórele judetie ale Moldovei: Dorohoiu, Botosiani, Suceava, Némtiul, Roman, Bacau si Vaslui. Carautine s'au stabilitu la Zurin si Senoutz, (10 dile carantina pentru vitele de macelaria si 15 pentru cele de munca.)

(Dorobantiu màncatu de lupi.) Intr'una din noptile dileloru trecute, pe candu ningea, unu dorobantiu, cerèndu'si voie a se duce a casa, a fost mancatu de lupi pe sioséu'a Craiovei, la o distantia de càte-va chilometre de orasiulu Pitesci. In lupt'a s'a cu hait'a de lupi a omoritu unulu cu baionet'a, singur'a arma ce avea cu dènsulu. Corpulu nenorocitului soldatu a fost mancatu si nu s'a gasitu de càtu mantau'a, parte din haine si cismele in care flamandele carnivore lasasera numai talpile picióreloru.

[O drama conjugale.] Se scrie din Parisu cu dat'a de 17 Ianuariu: Sinuciderea siefului insemnatei case de comerciu Camille Vavenhorst din Havre produse o durerósa sensatiune din caus'a tragiceloru impregiurari, cari 'lu condusera la acestu desperatu pasu. D-lu Vavenhorst pe drumu càtra Parisu a fostu aflatu la sosirea trenului in Nantes mortu intr'unu cupeu. Elu se impuscase singuru in capu Sinucisulu 'nainte cu càtiva ani se casatorise cu o frumósa veduva din Havre, alu careia soçiu fusese omoritu in Parisu in decursulu insurectiunii comunale. Asia s'a crediutu celu puçinu, deórace dela 1871 acest'a disparuse fara a lasá vreo urma dupa sine si chiaru amicii sei cei mai de aprópe 'lu declarasera, cá pe unulu din cadiutii pentru Comuna. Nevast'a s'a dupa espirarea terminului legalu a crediutu, cà se póte maritá. In fapta ea se si casatori 'nainte de vreo càti-va ani cu d-lu Vavenhorst si pèna in momentele din urma au traitu in cea mai fericita casatoria. O neasteptata intemplare derîmà de odata tóta fericirea de pèna aci. Intre amnestiatii membri ai comunei, cari sosira acasa acum càteva dile cu nai'a de transportu „Navarin", se aflá si soçiulu — crediutu pènaci mortu — alu aceleia, care acum se numiea d-n'a Vavenhorst. Elu luasé parte activa la insurectiunea comunei; fusese ranitu in lupta si dupa vindecarea s'a fusese condamnatu sub unu nume strainu la deportatiune in Numea, pe candu toti amicii si rudeniile sale 'lu tieneau de mortu. Reintorsu de curendu in Franci'a si aflandu despre casatori'a nevestei sale, o incunosciintià despre sosirea sa. Acést'a terribile scire produse asupr'a d-lui Vavenhorst o impressiune cu atàtu mai sdrobitória, cu càtu din fericit'a casatoria cu pretiós'a veduva capetase mai multi copiii. Sinuciderea s'a puse capetu acestei drame. Vavenhorst apartienea celoru mai vediuti comercianti din Havre si posedea o avere fórte considerabile.

Nr. 165/1881. 2—3

Publicatiune.

Observatiunile si experientiele facute in decursulu epidemiei de versatu au doveditu, cumcà cá motivu principalu spre estinderea bólei se póte considerá posaitulu negligiatu de càtra populatiune in decursulu atatoru ani. Negligenti'a aceast'a a adusu dupa sine cele mai mari rele in sinulu comunei brasiovene, sute de persóne au cadiutu jertfa acestei bóle, comerciulu si industri'a au inceputu se stagneze, suferindu, din incidentulu acestei bóle, cetatianimea pierderi necomputabile.

Magistratulu urbanu 'sî tiene de datorintia, de a contribui pe deoparte la nimicirea bólei, ce grasseaza, ear' pe de alta parte la impedecarea, cá se nu se mai ivésca vr'o epidemia de o astufeliu de categoria in dècursulu acestui seculu si in genere in venitoriu.

Dorinti'a aceast'a se póte realisa in primulu locu prin ecsoperarea unei posairi (vaccinari) neintardiate si generale.

Magistratulu astépta din partea populatiunêi spre acestu scopu o imbraçisiare caldurósa a acestei tendentie, unu concursu energicu si cu resultatu imbucuratoriu din partea conducatoriloru institutelorn de invetiamentu si invetiatoriloru, deórace este ocasiune bine venita, spre a se chiarificá poporului urmarile avantagióse, ce le possede posaitulu.

Art. de lege XIV din anulu 1876, si anume §-ulu 93 dispune, cumcà parintii si tutorii, in genere toti aceia, càrora le este concrediuta ingrijirea copiiloru, suntu obligati, cá se iê dispositiuni spre posàirea copiiloru in primii ani ai vietiei, la casu, déca nu au avutu adeveratulu versatu.

Posàirea are de a se esoperá de càtra medicii brasioveni, provediuti cu diplom'a, si acei practici in urmatoriulu modu:

1. In vecinatati, posàirea copiiloru din anulu primu alu etatii si aceloru mai betrani de unu anu.
2. In scólele èlementare, posàiréa copiiloru acelora, cari inca nu au fostu posàiti si cari nu au avutu versatu.
3. In scóle si familîi, posàirea celoru trecuti peste 15 ani, chiaru si in acelu casu, déca au fostu odata posàiti.

Posàirea in vecinatati si scoli se esopereaza fara plata; se concede posàirea copiiloru si a casa pe lenga remunerarea respectivului medicu.

Brasiovu, in 8 Ianuariu 1881.

Magistratulu cetatii.

De astadi incepèndu oferu:

Petroleum

prima raffinatu, fàra mirosu

à fl. 20.— 100 Kilo netto;

ear' en detail

à 20 cruceri litrulu.

Justinian M. Grama

1—2 *Speditoru si Comissiunariu in Brasiovu.*

Rogamu pe toti domnii, càti voiescu a avé numerii acestei foi dela inceputulu anului, a grabi cu prenumeratiunea.

Administratiunea.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 26 Ianuariu st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	108.15	Imprumutulu cu premiu ung. . . .	107.40
Imprumutulu cailoru ferate ungare . .	125 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	107.—
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	82.75	Rent'a de harthia aust.	72.40
dto. (II-a emissiune)	99.25	„ de argintu „ .	73.50
dto. (III-a emissiune)	86.—	„ de auru „	88.15
Bonuri rurale ungare	96.75	Losurile din 1860 .	130.60
dto. cu cl. de sortare	95.50	Actiunile bancei austr.-ungare . . .	822.—
Bonuri rurale Banat-Timis. . . .	96.—	„ bancei de creditu ungare . . .	257.75
dto. cu cl. de sortare	94.50	„ bancei de creditu austriace . . .	282.10
Bonuri rurale transilvane	93 60	Argintulu in marfuri	—.—
„ croato-slav. . .	97.—	Galbini imperatesci .	5.53
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . .	94.50	Napoleond'ori . .	9.38$^1/_2$
		Marci 100 imp. germ. .	58.10
		Londr'a. . . .	118.70

Zambach si Gavora.

Fabrica de vestminte si recuisite bisericesci de ritu latinu si grecu

in Budapest'a strad'a Vatiului (Vaczi utcza) Nr. 17.

Falonu, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachinu, prapori, flamuri, (si pentru pompieri) Covoru pe altariu, potiruri, Pietohlebnica, cadelnitie, Pacificalu, candele de altaru, policandre pentru biserici, Ripide, Chivotu, càrti de Evangelia etc. etc.

Comande se efectuescu promptu. — Obiectele, cari nu voru cuveni, se voru schimbá cu altele. 8—12

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari Fabrice de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu séu mai bine disu gratuitu.

Tramitiendu fl. 7.— in bani gata séu cu rambursa ori cine primesce urmatórele 50 obiecte cu a patr'a parte din valórea reala, si adeca:

Bucati 6 Cutite de masa escelente, manunchiu de argintu Britania cu cutituri adeveratu anglesesci . . . .
„ 6 Furculitie de cele mai fine, argintu Britania. dintr'o bucata . .
„ 6 Linguri de mancare de argintu Britania, grele si massive . . .
„ 12 Linguritie de cafea de argintu Britania, de cea mai buna cualitate
„ 6 sustiitóre de cutite de argintu Britania, de cea mai buna cualitate
„ 1 lingura mare de lapte de argintu Britania, masiva . . . . . .
„ 1 lingura mare de supa de argintu Britania grea . . . .
„ 9 Tave de presentatu ciselate fórte finu . . . .
„ 2 sfesnice pe masa de salonu Britania pline de efectu . . . . .
„ 1 corfa de pàne masiva de argintu Britania . . . .

Tóte 50 obiecte au costatu mai nainte 25 fl. si costa acum numai floreni 7.—

Tóte 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu si celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce esista pe lume, care in veci remane albu si nu se póte deosebi de argintulu adeverat, nici dupa o folosire de 30 ani: pentru aceasta garanteaza.

Afara de aceste mai sunt:

18 cutite, furculitie si linguri de arg. Brit., càte bucati tóte 18 laolalta . . .			fl. 3.75
6 linguri mici de cafea „ „ „	mai nainte cu	fl. 3.—	acum numai „ —.60
1 lingura de supa „ „ „	„ „	„ 3.—	„ „ „ 1.—
1 „ „ lapte „ „ „	„ „	„ 1.50	„ „ „ —.50
6 tave „ „ „	„ „	„ 5.—	„ „ „ 1.50
6 sustiitóre de cutite „ „ „	„ „	„ 4.50	„ „ „ 1.50
1 cutia de sacharu „ „ „	„ „	„ 4.—	„ „ „ 1.20
1 pareche sfesnice mai mari „ „ „	„ „	„ 2.—	si fl. 3.
1 clopotielu de masa „ „ „	„ „	„ 4.—	acum numai „ 1.—
1 paharu de oue „ „ „	„ „	„ —.60	„ „ „ —.30
1 pipernitia si salnitia „ „ „	„ „	„ 2.50	„ „ „ —.75
1 Carafine p. otietu si oleiu „ „ „	„ numai	„ 3.50	si „ 4.50
1 unealta de focu grea de pusu pe masa	mai nainte cu	„ 3.—	acum numai „ —.95

Cáne de cafea si tea à fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zacharu à cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zacharu à fl. 2, 2.80; presaratoriu de zacharu à cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu si oleiu à fl. 2, 4; cutii de untu à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25 4.— inca si alti articuli nenumerati.

Cá dovada, cà anunciulu meu 3—24

nu este insielatoriu

me deoblig prin aceasta in publicu, déca marf'a nu convine, a o re'ntórce fara nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita, ce mi-au venitu, si pe cari imi voiu permite a le publicá succesivu. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapedatura, se se adreseze numai catra

A. FRAISS,

Viena, Rothenturmstrasse 9, vis-à-vis de palatulu archiepiscopescu.

Editoru: Iacobu Muresianu. Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.